

HOVEDBESTYRELSENS MUNDTLIGE BERETNING

Det talte ord gælder

Prøv at forestil dig en dame på 97 år. Hvordan ser hun ud? Går hun med stok. Har hun stadig sine tænder? Og hvordan var det for hende at gå på arbejde under Anden Verdenskrig. Hvad gjorde hun, når hendes børn var syge og der ikke var noget, der hed fri ved barns første sygedag.

Hvad tænker du så, når jeg siger, at TL i år fyldte 97 år. Jeg håber ikke, I tænker for meget på stok og gebis. Selv tænker jeg på et dynamisk forbund med overskud og samfundssind.

Det er næsten ikke til at tro, at det er tæt på 100 år siden, at en række engagerede ildsjæle - lige som jer - stiftede Teknisk Landsforbund.

Jeg har fundet et foto frem af TL's første bestyrelse, der blev valgt 14. december 1919. De arbejdede 48 timer om ugen. Næsten ingen havde kvindelige kolleger og ja, hvis de ville holde ferie med familien, så var der ingen løn.

Hvor mange af dem, tror du, havde regnet med, at TL i år kunne fejre 97 års fødselsdag. Og hvor mange af dem, tror du, havde forudset, at denne tale ville blive holdt af en kvindelig formand i et samfund, hvor vi arbejder 37 timer om ugen og har ret til minimum fem ugers ferie hvert år.

Nu sidder du måske og håber, jeg vil gennemgå TL's historie helt fra begyndelsen. Der må jeg skuffe dig. Men jeg vil tegne nogle streger tilbage i historien. At se tilbage i tiden sætter tingene i perspektiv. Engang var der 48 timers arbejdsuge, ingen løn under ferie og nul pension.

Noget af det, der optager os danskere allermest er:
Hvordan bliver vejret i dag og hvordan bliver vejret i morgen?

Jeg har det på samme måde med fagbevægelsen.
Hvordan sikrer vi dig og dine kolleger de allerbedste arbejdsvilkår i dag og i fremtiden?

Derfor vil jeg i talen komme ind på tre spørgsmål:

- Hvordan sikrer vi, at vi er rustet til fremtidens globale arbejdsmarked?
- Hvordan sikrer vi et trygt og fleksibelt arbejdsmarked?
- Og hvordan sikrer vi, at TL fortsat vil være den foretrukne fagforening for teknikere, designere og konstruktører?

Det er spørgsmål, vi i TL har beskæftiget os indgående med de seneste fire år. Jeg vil starte, hvor det hele begynder. I et klasselokale. Her vi ser vi en flok studerende på Horsens Tekniske Skole anno 1931. Bemærk, at det gjorde jo ikke noget, at du tog lidt pænt tøj på. En skjorte, et slips, måske en vest.

Den gang var der ikke noget, der hed SU. Der skulle spares op eller arbejdes. Hvis du var meget heldig, kunne der falde et legat af, hvis du var mindrebedemidlet. Og elev og demokrati var to ord, der ikke hang sammen.

Og så tager vi et lille hop til DM i Skills 2016. Her ser vi en af TL's studerende, der forsøger at koncentrere sig til danmarksmesterskaberne i teknisk tegning. Meget har ændret sig gennem tiden. Ridsefjernerne er afløst af AutoCad, og tøjstilen er også skiftet. Men der er i hvert fald én fællesnævner for studerende den gang som i dag. De lærer et fag fra bunden. Og de lærer at brænde for deres fag.

Studerende er helt, helt afgørende for samfundet – og er det for TL. Vi skal leve af vækst gennem viden, og derfor er vi også nødt til at have uddannelser i topklasse. Det har vi et medansvar for, og det ansvar skal vi løfte. Det er 7 år siden, erhvervsakademierne blev skilt ud fra erhvervsskolerne, og blot 3 år siden, det blev slået fast, at de skulle være selvstændige uddannelsesinstitutioner. Vi har fra starten ville søge indflydelse på erhvervsakademierne, for over halvdelen af uddannelserne er vores.

Derfor var det også en stor sejr, da vi 2014 fik en repræsentant for TL med i 7 ud af 9 akademiers bestyrelser.

Vi er med ved bordet, når det skal besluttes, hvilke uddannelser, der skal udbydes. Vi er med til at udvikle nye uddannelser som Danmark har brug for i dag og i morgen. Og vi er med til at bestemme, hvordan de skal skrues sammen, når vi er repræsenteret i de faglige udvalg.

Alt det er med til at sikre skoler og akademier med høj faglig kvalitet. At vi tager ansvar, giver os en uvurderlig indflydelse og er med til at løfte det faglige niveau for alle vores studerende. Det er jo morgendagens medarbejdere. Jeg vil derfor gerne rette en stor tak til alle de TL'ere, der bruger tid og kræfter på at repræsentere TL på landets uddannelsesinstitutioner.

De seneste fire år er der sket meget på uddannelsesområdet. Noget af det, jeg er allermost glad for, er, at TL har været med til at skabe to helt nye uddannelser.

I 2014 blev de første miljøteknologer uddannet. De kombinerer praktisk viden og teori om miljø, og det er noget flere og flere virksomheder efterspørger, når de skal overholde kompleks lovgivning og opfylde krav om dokumentation.

Og i sommer blev de første byggekoordinatorer færdige fra akademierne. En af dem er byggekoordinator Morten Gormsen som I kan se her.

Allerede inden han var færdig, havde han fået sig et job, og mit indtryk er, at branchen har taget rigtig godt imod dem. Jeg tror på, der har været brug for et uddannelsesløft i byggebranchen, for en byggeplads kan være et stort virvar af jord, beton og stål. Bygningskonstruktøren, el-installatøren og håndværkerne med hver deres biler, hver deres værktøj og hver deres måde at arbejde på.

Hør her, hvordan Morten Gormsen selv formulerede byggekoordinators rolle: "Som byggekoordinatoren har vi en spidskompetence inden for styring af processer. For at bruge en kliché, der er til at forstå, så formår vi at have mange jern i ilden, og så er vi blevet virkelig gode til byggelogistik. For hvis logistikken skal fungere på en byggeplads, så skal den fungere både internt og eksternt".

Sådan lød det, da han blev interviewet til Teknikeren. I TL er vi med til at udvikle nye uddannelser, når der er behov for det, og vi gør det i tæt samarbejde med akademierne og erhvervslivet. Og så er det bare ekstra skønt, når vi oplever, at der bliver taget godt imod vores nye studerende på arbejdsmarkedet.

Foruden de to nye uddannelser, så har vi også været med til at presse på, så en række uddannelser nu også kan tages på deltid. Det har vi gjort, fordi det er helt afgørende at flere får mulighed for at læse videre. Når du først har haft job i flere år, stiftet familie og måske købt bolig, så kan det være svært at tage en fuldtidsuddannelse, selvom motivationen er der.

Med en deltidsuddannelse, kan du uddanne dig sideløbende med, at du arbejder. Det tror jeg giver rigtig god mening. Både for den enkelte, der har lysten til at videreuddanne sig og for virksomheden, der får en mere fleksibel medarbejder med nye kompetencer.

Vi skal udvikle os og vi skal blive klogere. Det er sådan, vi har råd til at bevare vores velfærdssamfund. Men nogen gange er det som om, der er gået sport i at sammenligne os danskere med andre. Først var det kineserne. Hvor godt klarer en dansk folkeskoleklasse sig i forhold til en kinesisk? Og har vi overhovedet en chance?

Nu er det så robotterne. Men altså, hvem har lyst til at sammenligne sig med nogen, der lugter af metal og som ikke siger en eneste begavet sætning i frokostpausen?

Jeg tror på, at vi teknikere, designere og konstruktører nok skal klare os i fremtiden. En af grundene er, at vi faktisk er mere globale, end vi aner. Jeg blev i hvert fald overrasket, da vi spurgte, hvor mange af jer, der har kolleger i udlandet som I jævnligt samarbejder med. Ved I hvad svaret var? 53 procent svarede ja. Det er mere end halvdelen, der har gode kolleger i et andet land på kloden. Og hver tredje af jer rejser til udlandet i forbindelse med jeres arbejde.

Det er godt gået. Og det viser noget om, hvor lille verden efterhånden er blevet. Nu er det hverdag for mange at skype med kolleger i udlandet eller tage på arbejdsrejser til Kina eller USA. For 97 år siden tog det 10,5 time at komme fra Aalborg til København. Nu kan du flyve til San Francisco eller Shanghai på samme tid.

Vi skal ikke frygte, at kineserne en dag kommer løbende over stepperne som Djengis Khan. Og vi behøver ikke en spåkugle for at vide, at ja: robotterne vil blive en større del af vores hverdag i fremtiden på godt og ondt. Vi skal derimod

fokusere på det, der kendetegner danske teknikere, designere og konstruktører. Det er et højt fagligt niveau. Det er nysgerrighed. Og det er ikke mindst at have lysten og evnerne til at agere på et internationalt arbejdsmarked.

Men jeg forstår også godt, at det må opleves frustrerende at stå uden for et arbejdsmarked, der udvikler sig med rasende fart. Og hvor vi oplever ulemperne ved en global verden. Næmlig udflytning af arbejdspladser til lande, hvor timelønnen er lavere og arbejdsvilkårene dårligere.

Som ledig skal du kunne tåle meget – inklusiv at stå i kø i lang tid. Her på billedet er vi tilbage i 1970'erne vil jeg tro. Med parkacoat og trompetbukser. Og som ledig skal du gerne kunne se det komiske – eller skal vi hellere sige tragikomiske – i mange situationer. Men det er nu alvorligt nok.

1.546 TL'ere stod uden job i september i år. Det er 1.546 TL'ere, der skal stå op hver morgen uden at kunne hilse på kolleger eller arbejde med det fag, der interesserer dem. Det er 1.546, der til familiefester og andre sammenkomster igen og igen skal svare på spørgsmålet: Hvad laver du så? Og det er 1.546, der kan læse i aviserne, at de er dovne og at der er masser af job at få. Men der er ikke job nok.

Desværre har vi i mange år haft et politisk klima, hvor det er okay at gå efter de ledige. Det er både ret og rimeligt, at vi stiller krav til de ledige, men der må være en grænse, og den grænse er nået.

Vi har i Danmark et fleksibelt arbejdsmarked, hvor det er utroligt nemt at afskedige folk sammenlignet med andre europæiske lande. Det kan kun lade sig gøre, fordi vi som samfund spænder et økonomisk sikkerhedsnet ud under dem, der står uden job.

Sidste år blev fagbevægelsen enige med et politisk flertal om en dagpengereform. Det gjorde vi, fordi vi kunne være med til at lappe nogle af de huller, der er kommet i nettet.

Det er nu blevet nemmere at genoptjene retten til dagpenge, men træerne vokser ikke ind i himlen. Dagpengesatsen for dimittender blev sat ned med næsten 2.000 kr. om måneden, og der indføres karenstage, hvor du ikke modtager dagpenge. Men alternativet: at fagbevægelsen smækkede med døren. Det havde ikke gavnet. Tværtimod.

Jeg glæder mig dog over, at langt de fleste ledige rent faktisk kommer i job ganske hurtigt, og at ledigheden blandt TL'erne er faldet med 33 procent de seneste fire år. Men 1.546 ledige er stadig alt for mange, så vi vil stadig gøre alt hvad vi kan for at få ledige i job igen så hurtigt som muligt.

Som ledig kan tiden føles lang. Når du har et arbejde, har døgnet sjældent timer nok. Derfor er det vigtigt at kunne have et arbejde, der kan tilrettelægges, så vi

kan leve det liv, vi ønsker. Som her, hvor hele familien er taget på søndagstur i det fri.

For tre år siden sagde vi ja til at få skrevet muligheden for funktionsløn ind på fire af TL's overenskomster. Det gjorde vi, fordi vi fik en rimelig betaling for det.

Når du er ansat på funktionsløn, har du bedre mulighed for at planlægge din arbejdstid, så den passer til dig og dit arbejde. Men det stiller også krav. Eller som en af vores tillidsrepræsentanter formulerede det:

"Du skal selv kunne styre det – og ikke lade dig styre. Og det er også noget, du skal lære. Det kan være svært, hvis der er knald på, men i det store og hele skal der være en sammenhæng mellem indsats og løn. Hvis ikke, er der noget galt"

TL's område var et af de sidste områder, hvor der ikke var mulighed for funktionsløn, og det ville være uholdbart i længden. Vi har set, hvordan lidt for smarte arbejdsgivere gentagne gange skriver TL'ere ud af overenskomsterne. Dækningsområdet er et af de steder, hvor vi kan dæmme op for det.

På fire overenskomster har TL derfor fået klarhed over dækningsområdet, færre diskussioner om, hvilke uddannelser, der er dækket og især i forhold til uddannelserne på bachelorniveau var det vigtigt at få skabt den klarhed.

Der er ikke nogen tvivl om, at muligheden for funktionsløn også vil være et stort ønske for de arbejdsgiverområder, der ikke kom med i '14. Men de er nødt til at forstå, at der skal være en balance mellem, hvad der kan gives og hvad der betales.

Jeg vil også gerne understrege, at muligheden for funktionsløn netop er en mulighed. Du kan ikke tvinges over på funktionsløn, hvis du ikke ønsker det, men tit følger det naturligt med, når jobbet udvikler sig.

Det er blevet sværere at adskille arbejdsliv og fritid. Rigtig mange har i dag et job, hvor de i teorien kunne arbejde 24 timer i døgnet. Den teknologiske udvikling er gået så hurtig, at det næsten ikke er til at fatte. Det kan være svært at holde fingrene fra firmamobilen, når du kan se, at der er tikket en ny e-mail ind. Det er nemt at tage arbejdsopgaverne med hjem og bruge aftenerne på dem. Det kan være svært at lade være.

Vi skal hver især og i fællesskab kunne håndtere den fleksibilitet, teknologien giver os. Mere end nogensinde før, kræver det gode kolleger og gode ledere, hvis vi skal have det godt, når vi går på arbejde. Jeg har desværre mødt mange medlemmer, der har haft ondt i arbejdslivet. Jeg har set store mænd bryde grædende sammen, når jeg spurgte, hvordan de havde det på arbejdet. Og jeg har set mennesker på vej ned i et sort hul, de ikke kan komme op ad.

I TL har vi som mærkesag at være med til at forbedre det psykiske arbejdsmiljø for medlemmerne. Derfor er vi glade for, at vi har fået et rejsehold i psykisk

arbejdsmiljø inden for det offentlige. Holdet rykker ud, hvor der er problemer, og det har nok at se til. Men vi har også brug for jer. Jeg håber, I vil være med til at vende udviklingen. Jeg håber, at I vil tage medansvar for, at vi har det godt, når vi går på arbejde. Og råbe højt, når det ikke er sådan. Jeg håber, I vil passe godt på jeres kolleger og chefer og ikke mindst jer selv. Og at I husker at sige tak til jeres tillidsvalgte for det store arbejde, de yder. Det er der brug for.

I forbindelse med de kommende overenskomstforhandlinger på det private område, har vi spurgt, hvilke ønsker I har til forhandlingerne. Og netop sammenhængen mellem arbejdsliv og resten af livet betyder rigtig meget kan vi se.

For børnefamilier handler det om muligheden for at holde fri, når børnene er syge. For de lidt ældre handler det om at kunne tage sig af forældre, når det offentlige ikke slår til.

Jeg vil gerne sige stor tak til alle medlemmer, der svarede på undersøgelsen. Vi glæder os til de kommende overenskomstforhandlinger, hvor der bliver nok at tage fat på. Først skal vi se, om vi og arbejdsgiverne kan blive enige om, hvor lyst – eller mørkt – det egentlig ser ud for dansk økonomi. Der har vi ikke altid de samme briller på.

En anden mærkesag for TL er kampen mod konkurrenceklausuler. Vores opfattelse er, at klausulerne stavnsbinder dig og dine kolleger og begrænser væksten, og jeg har set meget voldsomme klausuler i tidernes løb.

Bl.a. en klausul, hvor en designer i en kendt københavnsk designvirksomhed skulle betale 1 mio. kr., hvis hun tog et job hos en konkurrerende virksomhed.

Eller en audiologiassistent, der arbejdede i en høreklub i Odense. I hendes kontrakt stod, at hun ikke måtte tage arbejde hos konkurrenter i 50 km radius. Det vil så sige, hun ikke måtte arbejde i andre høreklubber på Fyn.

Når jeg møder sådan nogle eksempler, så spekulerer jeg på, om stavnsbåndet egentlig er blevet ophævet. Det virker ikke sådan.

Derfor er jeg også glad for, at regeringen strammede op for brugen af klausulerne med nye regler, der trådte i kraft i januar. Jeg tør godt sige, at de stramninger ikke var kommet igennem uden TL. Vi har i flere år lagt pres på LO for at få klausulerne taget op, og vi har været i Europa Parlamentet og tale.

Jeg er glad for, at det pres nu har båret frugt. Det bliver dyrere for arbejdsgivere at indføre klausuler, og du vil altid have ret til et engangsbeløb fra din arbejdsgiver - uanset om du er sagt op af virksomheden eller du selv har sagt op.

Som jeg nævnte til at begynde med, så fyldte TL 97 år i år. Jeg tror, at en af grundene til, at TL stadig lever i bedste velgående, er, at vi følger med tiden.

Engang bestod TL stort set udelukkende af teknikumingeniører. I fremtiden regner vi med, at medlemmer uddannet fra erhvervsakademierne og designuddannelserne vil udgøre to tredjedele af TL.

Vi har formået løbende at tiltrække nye faggrupper og binde dem sammen i et fagligt fællesskab. Også selvom det nogle gange kan være svært at lave et logo, der favner alle. Det er dette bomærke fra 1944 et godt eksempel på.

I dag er vi endnu flere faggrupper samlet i TL, men logoet: Det er heldigvis blevet mere enkelt.

Jeg tror på, at faglig identitet betyder noget. Det at kunne spejle sig i andre medlemmer med samme baggrund, og at kunne blive inspireret af alle dem med andre fagligheder.

Vi har de seneste fire år arbejdet benhårdt på at styrke medlemmernes fagligheder. Vi udbyder i dag mere end 400 kurser og arrangementer årligt. Vi har en målrettet lønstatistik inden for hver enkelt fag, og vi står klar med hjælp, hvis du har problemer på arbejdspladsen eller vil finde relevant efteruddannelse.

Vi er til stede lokalt, og vi er tæt på din arbejdsplads, hvis du får brug for os. Det tror jeg, gør en verden til forskel.

Derfor er jeg også utrolig glad for, at det hårde arbejde har båret frugt. For første gang i rigtig lang tid havde TL sidste år medlemsfremgang. Det er intet mindre end fantastisk. Jeg vil derfor gerne sige en stor tak til medarbejdere, politikere, tillidsvalgte og jer delegerede. I er med til at gøre en stor forskel for TL og kollegerne på arbejdspladserne. Tak for det!

Og så vil jeg gerne rette en særlig tak til Gita Grüning, som jeg afløste som formand for to år siden. Det er ikke mindst dit arbejde gennem otte år, vi ser resultaterne af. Tak til dig Gita.

Det går godt, og det skal vi glæde os over. Men vi skal også være på mærkerne. Vores medlemmer er eftertragtede blandt andre fagforbund, og på arbejdsgiverside bruges der mange ressourcer på analyser og lobbyarbejde. Det skal vi også. Men vi skal gøre det sammen.

Derfor er jeg glad for, at LO og FTF på deres seneste kongresser besluttede at se på muligheden for en fusion. Jeg deler ikke den frygt, at TL vil drukne i mængden. Tværtimod tror jeg, det vil styrke os at få flere funktionærer at stå sammen med.

Det skal heller ikke være nogen hemmelighed, at vi løbende har haft følere ude i organisationsverdenen. Der er flere forbund, som jeg tænker, vi har mange naturlige fællestræk med. Vi har følt hinanden lidt på tænderne, men endnu er det ikke blevet til mere end nogle gode kopper kaffe sammen.

For 97 år siden var målet for TL at skaffe de bedste løn- og arbejdsvilkår for TL's medlemmer. Det er det stadig. Vi er kommet langt, men det er ikke tid til at hvile. Heller ikke for en 97-årig, der stadig har alle sine tænder og er ved godt mod. Vi

præsenterer senere i dag nogle ambitiøse politiske og organisatoriske mål som vi vil bide os fast i de kommende fire år.

Vi skal have endnu flere unge til at uddanne sig på erhvervsskolerne og akademierne. Vi skal give alle mulighed for at uddanne sig hele livet igennem. Vi skal hjælpe dig og dine kolleger med at finde balancen mellem arbejde og familieliv. Vi skal sikre, at psykiske arbejdsskader anerkendes i samme grad som fysiske. Og vi skal sikre, at både TL og medlemmerne er rustet til fremtidens arbejdsmarked.

Mit håb er - præcis som det var for en række fremsynede teknikere for 97 år siden - at i morgen bliver en lidt bedre dag for TL's medlemmer end i går. Og at det nok skal lykkes, hvis vi står sammen.

Tak for ordet.